

Hur ska man förstå kunskapens träd – gott och ont?

Utdrag ur:

Hur förhåller sig Edenberättelsen till skapelseberättelsen. En analys av struktur och innehåll.

Tore Jungerstam, 2015

Här är en länk till hela arbetet:

<https://torejungerstamdotcom3.files.wordpress.com/2015/06/hur-fc3b6rhc3a51ler-sig-edenberc3a4ttelsen-till-skapelseberc3a4ttelsen-final-2-enfc3a4rg-2.pdf>

Mer forskning om urhistorien hittas på min hemsida www.urhistorien.com

Jag publicerar även forskning på min YouTube kanal:

<https://www.youtube.com/channel/UCaHJ29tZRmEV4UuUGYgmNXg>

5.3 Hur ska man förstå kunskapens träd – gott och ont?

Vi fann sju saker som gud säger var טוב i skapelseberättelsen i kapitel 1. Uttalandet om träden som var goda טוב att äta av var det åttonde. Sedan kommer vi till kunskapens träd gott och ont.

Traditionellt har עץ הדעת טוב ורע översatts kunskapens träd på gott och ont eller alternativt kunskapens träd om gott och ont. En mängd olika förslag på hur man ska förstå namnet i relation till vad ormen lovar och vad resultatet verkar bli har också gjorts.

Den traditionella översättningen kunskapens träd om gott och ont gör att man kunde anta att vi har ett substantiv i status constructus följt av en genitiv. Men det är helt enkelt inte så. Vad vi har är en infinitiv constructus som föregås av den bestämda artikeln som följs av två adjektiv eller substantiv i akkusativ form utan artikel. Översättningen ”the tree of the knowledge of good and evil” skulle vara korrekt om frasen löd ”ets daat tow wara”. En ordagrann korrekt översättning av den fras vi verkligen har i hebreiskan är därför ”The tree of the knowledge good and evil” Kunskapens träd gott och ont.¹ GT nämner detta träd endast två gånger, i 1 Mos 2:9 och 2:17.

Nedan presenterar jag förstå olika uppfattningar som forskare angett och sedan presenterar jag min egen ståndpunkt.

Vilken förståelse för detta träd presenteras i forskningen?²

1. Sexuell kunskap. Fem motiveringar kan hittas
  - a. Det första paret insåg efter att de ätit var att de var nakna.
  - b. Ordet ”kunskap” används ibland i betydelsen intimt umgänge. T.ex 1 Mos 4:1.
  - c. 5 Mos 1:39 och 2 Sam 19:35 har tolkats så att dessa skulle ha nåt med sexualitet att göra – *vilket de inte har*³.
  - d. I Gilgamesh eposet fick Enkidu som skapades som Gilgameshs opponent vishet och blev som en gud efter en veckas kohabitering med en hora.
  - e. Hela scenen sker i en trädgård, som ofta kopplas ihop med fertilitet.

Men bl.a. följande strider mot denna idé. Den här förklaringen innebär att sexualitet måste appliceras till Gud med tanke på att 3:22 säger att människorna hade blivit som Gud. Den tanken finner inget stöd i Bibelns beskrivningar av Gud även om det är ett typiskt drag för alla regionala religioner.

För det andra, varför skulle Gud vilja förbjuda sexuell medvetenhet. I slutet av kapitel två fick vi ju läsa Adams utrop när han såg kvinnan. Och en man ska hålla sig till sin kvinna och de ska bli ett kött. Det tyder nog på sexuell medvetenhet innan de åt av kunskapens träd.

---

¹ Hamilton 1990, 160-161 fotnot 2.

² Hamilton 1990, 163ff.

³ Min kommentar.

2. Förslag två tolkar uttrycket som en merism som står för fullkomlig kunskap.
  - a. Som stöd anges att uttrycket används för att uttrycka totalitet i 1 Mos 24:50⁴ och 31:24⁵ och 2 Sam 14:17⁶.

Det som talar mot den här tolkningen är att människan fick inte universell kunskap när de åt av trädet.

3. Etisk eller kulturell kunskap

Problemet är att det finns inget stöd i texten för att Adams synd öppnade vägen för kulturell utveckling. Det mannen gjorde innan syndafallet var högre, förnämre än det som följde.

4. Det sista förslaget innebär moralisk autonomi.
  - a. Det här förslaget finner stöd i att det i GT finns passager där uttrycket ”gott och ont” används mer eller mindre som ett juridiskt idiom som betyder att formulera eller artikulera ett juridiskt beslut. T.ex 5 Mos 1:39⁷ och 1 Kung 3:9⁸.

Hamilton menar att detta alternativ är det bästa förslaget. Vad som är förbjudet är makten för människan att själv besluta vad som är i hennes bästa intresse eller inte. Människan blev som ”en av oss”, som en gud, när människan gör sig själv till centrum - den enda referensramen för moraliska riktlinjer.

Alltså skulle trädet stå för att fatta egna beslut om vad som är rätt och fel. Människan vill inte underordna sig, utan vill vara sin egen gud.

---

⁴ Då sade Laban och Betuel: "Detta är från HERREN. Vi kan inte säga någonting till dig, vare sig ont eller gott. (De har alltså ingenting att säga)

⁵ Men Gud kom till arameen Laban i en dröm om natten och sade till honom: "Akta dig för att säga något mot Jakob, gott eller ont." Men här finns prepositionerna ”från” och ”till” med ”från ont till gott” מִטּוֹב עַד-רָע

⁶ Din tjänarinna tänkte: Min herre konungens ord skall ge mig ro, för min herre konungen är lik Guds ängel, han hör både gott och ont. Må nu HERREN, din Gud, vara med dig."

⁷ Och era barn som ni sade skulle bli fiendens byte, och era söner som i dag varken förstår gott eller ont, de skall komma dit in. (Deu 1:39 SFB)

⁸ Ge din tjänare ett lydigt hjärta, så att han kan vara domare för ditt folk och skilja mellan gott och ont. För vem kan annars vara domare för detta ditt stora folk?" (1Ki 3:9 SFB)

Egen bedömning

Jag vill betona att uttrycket inte har med endast med ”vishet” att göra. Det aktuella ordet ”jodea” kan användas i flera betydelser.

En av den är att ”kunna något” ”behärska något”. Så är det t.ex i följande fyra verser:

וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יָדָע צֹדֵד

Och Esau blev en man som *behärskade/kunde* jakt (1 Mos 25:27)

כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי אֵין בְּנוֹ אִישׁ יָדָע לְכַרְת־עֲצָיִם כַּצְדָּנִים:

För du *vet* att det finns ingen man hos oss som *vet hur man hugger timmer (behärskar att hugga timmer)* som Sidonierna. (1Kung 5:20)

I den här meningen används יָדָע , alltså den aktuella roten, både som “veta” “känna till” och “kunna/behärska”.

וְאֵת־הַדָּעַת¹¹ לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה בַּנְּחֹשֶׁת

...och *kunskap/praktiskt kunnande* att göra allt bronsarbete (alltså behärskade allt arbete med brons) (1 Kung 7:14)

וַיִּשְׁלַח הַיָּרֵם בְּאֶנְי אֶת־עַבְדָּיו אֲנָשֵׁי אֲנִיּוֹת יָדָעִי¹² הַיָּם

Och Hiram sände med skeppet sina tjänare, skeppsmän/sjömän som *kunde/behärskade* havet. (1 Kung 9:27)

Jag instämmer med en tolkning där man förstår “gott och ont” som en merism, som alltså uttrycker ”allt” eller alternativt helt enkelt som ”gott och ont” alltså både det som är gott och det som är ont. Detta kombinerat med att man förstår den aktuella roten ”jada” som kunna/behärska.

I så fall avser ”kunskapens träd gott och ont” endera det att man kan göra vad som helst, att man behärskar allt – vilket ju leder till att man inte längre behöver Gud, eller så att det är ett träd som ger kunskap/förmåga att göra gott och/eller ont.

Den sista tolkningen är intressant för i så fall är det trädet den enda möjligheten att kunna göra även ont. I det tillstånd Adam och Eva var, i harmoni med varandra och sin skapare fanns det bara en möjlighet att bryta den harmonin, nämligen att det åt av trädet som gav kunskap om, gjorde att de klarade av, både att göra gott och att göra ont – att göra vad som helst.

---

⁹ Particip

¹⁰ Particip

¹¹ Substantiv i absolut form. “kunskap”

¹² Particip

Därefter skulle ingenting längre vara otänkbart för människan om de tog del av förmågan/kunnandet att göra såväl ont som gott.

Det här alternativet är det som, enligt mig, mest harmonierar med allt vad berättelsen avslöjar om trädet.

Men det fascinerande är just svårtydigheten, de uppenbara möjligheterna att förstå trädets namn på olika sätt. Gud förklarar inte mer än att han säger att av det trädet ska ni inte äta – om ni äter av det kommer ni sannerligen att dö. Nyfikenheten väcks hos den som lyssnar till berättelsen. Vad kommer att hända? Vad är det med det här speciella trädet?